

SMART.

„Het is mij goed, verdrukt te zijn geweest.”

’t Geloovig hart, bij ’t vroom gebed,
vraagt nochtans stille:
Mijn God, schenk mij een bloem en
zend m’ een zonnestraal.
De Génestet.

„Het is mij goed, verdrukt te zijn geweest!”
O, zeker, Maartje heeft het wel meegezongen, als de predikant het opgaf in de kerk.

Maar dan dacht ze aan den dichter van den psalm, die immers, vóór die verdrinking, dwaalde als een schaaap, dat zijn herder heeft verloren.

En misschien aan een enkelen oude van dagen, uit wiens mond ze wel gehoord had, dat hij geleerd had de roede te kussen, en Die ze besteld had.

Want Maartjes moeder werd ook al oud, en als er vrienden of vriendinnen uit moeders jeugd kwamen, dan wist het meisje wel, waar ’t gesprek over loopen zou.

Doch aan zichzelf was ze dan nooit toegekomen, ook niet bij het zingen van dien versregel.

Ze was immers jong!

Er waren andere dingen, om aan te denken.

Verdrinking?

En dan getuigen, neen, jubelen haast, dat die verdrinking goed was geweest?

Ja, als je een bijzondere zonde gedaan had, zooals David met Bathséba!

Of als je, gelijk oom Japik, die vast om den anderen Zondag bij moeder kwam, midden in de wereld had geleefd; een drinker en een vloeker was geweest!

Maar Maartje ging iederden Zondag twee keer naar de kerk. En in de week naar de catechisatie. Er was niets op haar aan te merken.

En verder dacht Maartje aan Knelis, aan hem vooral, en dan ook aan moeder, en aan ’t prettige van een wandeling op Zondag langs de zee, en veel ook aan haar uitzet, waarmee ze al begonnen was, zachtjes aan.

Maar aan verdrinking?

Ze waren immers gelukkig, Knelis en zij.

Zij vooral.

Maar Knelis toch ook, naar het leek.

En Maartje vond het wel prettig, als hij haar z’n mooi meisje noemde. Trotsch werd ze er niet op, maar een enkelen keer extra keek ze wel in den spiegel, of de bruine haren netjes en glad uitkwamen van onder de witte muts.

En ze begreep niet, dat Knelis vooral naar het uiterlijke keek. Vooral bekóórd werd door dat uiterlijke. Dat ze in al hun samenspreken oppervlakkig bleven. Dat er geen innerlijk samenleven was tusschen hen tweeën.

„Twee zielen gloeiend aaneengesmeed.”

Misschien kende ze Vondels versregel niet eens. In ieder geval vroeg ze niet, of er tusschen hun beider zieleleven harmonie was.

Zelf was ze immer trouw als goud. En ze dacht er nooit over, of ook de trouw van Knelis de vuurproef zou kunnen doorstaan. Er was ook geen aanleiding om er over te denken. Als hij niet op zee voer, was hij om of bij haar.

Toen kwam dat vreeselijke: de oorlog.

Wel niet voor ons land, gelukkig. Maar dan toch de mobilisatie, die aan zoo menig leven onherstelbaar groot verlies zou toebrengen.

Knelis ging vol goeden moed, en Maartje, al had ze geschreid, ze liet het de menschen niet zien.

’t Was immers voor onze Koningin.

En in ’t begin hield Knelis zich goed.

Maar de spanning week; dagen reiden zich aan dagen, weken aan weken, maanden aan maanden.

Men moet dit hebben meegemaakt, om ten volle te beseffen, welk een vijand er in de verveling te bestrijden viel. Knelis ging af en toe eens uit met zijn kameraden. Hij vergat Maartje niet, maar hij begon te zien, dat er meer mooie meisjes waren dan zij. En meisjes, die meer wereldwijs waren dan zij.

Terwijl hij schreef aan haar, was zijn ziel bij een ander. Of eigenlijk niet zijn ziel. Knelis behoorde tot die menschen, die wel gauw in vuur en vlam staan, maar bij wie het niet diep gaat . . .

Doch bij Maartje ging het wel diep.

En ze begon iets te missen in de brieven, in hun onderlinge gesprekken.

’t Was meer een instinctief aanvoelen van de waarheid, dan dat ze die klaar doorzag.

Doch ’t was genoeg om haar te doen vragen . . .

Hij vond het vervelend, werd korzelig . . .

Toch scheidde ze als goede vrienden. Maartje begreep ook wel: de verveling; ’t uit je werk zijn. Dat maakte een mensch humeurig.

Toen kwamen er jongens van ’t dorp, die in ’t zelfde garnizoen waren als Knelis, en waarschuwden Maartje.

Ze wilde niet gelooven.

Maar toen hij weer kwam, was ze toch ook niet als anders.

En Knelis begon te merken, dat de andere banden toch meer trokken.

Het sleepte nog een poosje . . .

Maar eindelijk schreef hij.

Lusteloos zit Maartje bij de tafel. Ze wilde wat naaien. Aan goed van moeder maar. ’t Uitzet was nu niet meer noodig.

Maar die gedachte was te bitter.

En ’t naaigerei bleef rusten, terwijl Maartje voor zich uitstarede, zonder iets van haar omgeving in zich op te nemen.

Moeder, die bij den haard bezig was, merkte het wel.

En moeder liet haar werk rusten.

Zacht lei ze haar hand op die van Maartje.

En ze vertelt van eigen leed; toen de twee jongens, klein nog, stierven, en van dat allerzwaarste, later, toen vader bleef . . .

„Maar dat deed geen mensch u aan!” barst Maartje uit.

Moeder wist het wel: daar wrong het hem bij Maartje. Ze zag niet verder dan Knelis. Of ja, toch, ze zag ook die andere . . .

Maar ze zag God niet.

En daarom was ’t wel in haar hart: „O God, schenk mij een bloem en zend me een zonnestraal.” Maar tot dat andere, dat hoogere: „Het is mij goed, verdrukt te zijn geweest,” kon ze niet reiken.

Maar moeder tracht haar daar te brengen, dat ze voorbij de menschen ziet.

Al was ’t alleen maar, om te komen tot den zielekreet „Alleen kan ik niet verder!”

Dan, als ze zich verloor, als ze leerde met haar kruis te gaan naar Golgotha, dan werd het ook voor haar: uit verlies winst. Dan zou ’t haar gemakkelijker vallen, de menschen voorbij te zien, en ’t al aan te nemen als haar toekomst uit Gods hand.

Of neen voorbijzien zou ze hen niet.

We kunnen niet voorbijzien, wie de smart, de eerste smart, bracht in ons leven.

Maar we moeten leeren vergeven.

En dat kunnen we slechts, wanneer we oprecht hebben leeren bidden: „Vergeef ons onze schulden.”—

Maartje is er nog niet. Moeder weet het wel.

En als het geluk terug kwam . . .

O, moeder wenscht haar kind zoo vurig het geluk.

Maar als aardsch geluk haar zoo innam, dat ze voor ’t werkelijk geluk geen oog had?

Maartje staart voor zich uit, doch in werkelijkheid ziet ze alleen naar wat achter haar is.

Maar moeder ziet vooruit.

Moeder ziet naar boven.

Ze ziet God in dit alles.

1516